

SZADA NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZAT
SZOCIÁLIS SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI
KONCEPCIÓ



*Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének .../2025.(.....) KT-határozatával
elfogadott felülvizsgálat szerinti módosításokkal egységes szerkezetben*

Tartalom

1.	Előszó.....	3
2.	A szolgáltatástervezési koncepció - fogalmi összefüggések	4
3.	A szolgáltatástervezési koncepció tartalma	4
	A szolgáltatások iránti igények és az ellátottak számának alakulására vonatkozó elemek:.....	4
	Az adott településre vonatkozóan a koncepciónak tartalmaznia kell	4
	A szolgáltatástervezési koncepció struktúrája	5
	Jövőképünk:.....	5
4.	Alapelvek	5
	Értékek:.....	5
5.	A szolgáltatástervezési koncepció célja:.....	7
6.	A szolgáltatástervezési koncepció feladata:.....	7
7.	Célterületek:.....	8
8.	Célcsoportok:	8
9.	Településkép	8
10.	Lakosság	9
	Várható változások	11
11.	A jelenlegi települési szolgáltatások.....	12
12.	A településen működő szociális szolgáltatások és intézmények	14
	Közbiztonsági szervek.....	15
	Az ágazatközi együttműködés erősítése	15
13.	Szükséges információk a szociális ellátás megalapozásához	16
	Munkavállalás.....	16
	A munkahelyteremtés lehetőségei	16
	Munkanélküliek támogatási rendszere	17
	Segélyezés	17
	A szegénység, marginalizálódás és kirekesztettség.....	18
	Lakhatás.....	19
	Az illetékességi területen lévő iskolások lemorzsolódása, védelembe vétel.....	20
14.	A pénzübeni és természetbeni ellátások a településen.....	20
	Szociális szolgáltatások.....	21
	Szociálpolitikai Kerekasztal.....	25
15.	A szociális szolgáltatások fejlesztésének főbb irányai	25
	A fejlesztés során kiemelt szempontok	26
	A koncepcióban foglaltak végrehajtásától várt eredmények.....	26

1. Előszó

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (szociális törvény) előírja, hogy a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat a településen élő, szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében szociális szolgáltatástervezési koncepciót készít. A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet a koncepció időtartamát határozza meg, és gondoskodik annak az időtartam lejáratát megelőző felülvizsgálatáról és aktualizálásáról.

2018. 11. 29-én Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete a 138/2018. (XI. 19.) KT-határozatával elfogadta az új Helyi Esélyegyenlőségi Programot (HEP), mely részleteiben feltárja a településen élők szociális és hátrányos helyzetét, problémáit. A megoldásra intézkedési tervet is elfogadtak, melyek részei a HEP-nek. Ezek a tervek a felmerült hiányosságokra kívánnak reagálni, és főleg humán erőforrásra, pályázatokra támaszkodnak a megvalósítás folyamán, mivel nagyobb fejlesztésre, új intézmény létrehozására, annak finanszírozására korlátozottan van lehetőség.

A szolgáltatástervezési koncepció az önkormányzatok számára jelent feladatot, hiszen az ellátási kötelezettség keretébe tartozó feladatok tervezését, a hiányzó ellátások megszervezésének módjait, a más (nem állami, egyházi) fenntartókkal történő kapcsolattartás feladatait határozzák meg.

A szociális törvény a koncepció elkészítésére, a végrehajtási rendelete a legszükségesebb tartalmi elemeire (lakosság szám, korösszetétel, szolgáltatások iránti igények, ellátási kötelezettség teljesítésének helyzete, ütemterv a szolgáltatások biztosítására, működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatok, esetleges együttműködés keretei, speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségessége), valamint a kötelező felülvizsgálatra és az abban való együttműködésre hívja fel a figyelmet.

A települési önkormányzat koncepciójának illeszkednie kell a megyei, fővárosi önkormányzat által készített koncepcióhoz.

A szociálpolitikai kerekasztal működésének kiemelt feladata van a koncepció véleményezésében, a koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulásának, és a végrehajtásának folyamatos figyelemmel kísérésében.

Megoldandó feladat a szadai fogyatékkal élők, a hajléktalanok ellátása.

A fogyatékkal élők foglalkoztatásában való segítségnyújtás, a szállításuk, közlekedésük megoldása a településen komoly gondot okoz az érintett családoknak. A településen nincs olyan támogató szolgáltatás, mely ebben, valamint a fogyatékkal élő gyermekek iskolába járásában segítséget tudna adni.

Az önkormányzati ellátásba helyhiány, vagy egyéb ok miatt be nem került gyermekek bölcsődei, óvodai intézményi nevelése nem megoldódott.

Nincs megoldva azonban az óvodáskorú fogyatékkal élő gyermekek napközbeni ellátása.

Ez azoknak a családoknak okoz problémát, ahol a gyermek nevelését intézményben kötelezik, azonban a helyi óvoda nem rendelkezik megfelelő infrastruktúrával, illetve személyzettel az ellátásra. Az óvoda jelenlegi nevelési programjai nem is tartalmazzák a fogyatékkal élő gyermekek ellátásának lehetőségét.

A nagyobb figyelmet igényel **a kisjövedelmű, vagy jövedelem nélküli, lakhatásukat veszített idősök problémája. Az ő lakhatásuk, esetleges gondozásuk megoldandó feladat.**

A település lakosságszám alapján nincs kötelezve ideiglenes, vagy tartós bentlakásos elhelyezés megszervezésére, azonban növekedhet azoknak az időseknek a száma, akik időskorukra biztos lakhatás nélkül maradnak.

2. A szolgáltatástervezési koncepció - fogalmi összefüggések

A koncepció megalkotása azért fontos, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a szükséges tárgyi-személyi feltételek biztosítása, a szakmai feladatok ellátása és teljesítése egy végig gondolt, megalapozott koncepcióra épüljön.

A szolgáltatástervezési koncepció egy **dokumentum, mely a települési önkormányzat szociális szolgáltatásai stratégiájának, operatív tervezésének és az operatív tervekben származtatott fejlesztési projektjei alapját kell, hogy képezze.**

A koncepció, az **irányokat kell, hogy kijelölje**, felfogásmódot, meglátást, elgondolást, ötletet tükrözzön.

Egy „alapkoncepció” mentén a szociális szolgáltatásokra vonatkozó, és jelentős költségtartalommal rendelkező elemeknek illeszkedniük kell a fő koncepcióhoz, és így egészében jelentik magát a szolgáltatástervezési koncepciót.

Az alapkoncepció tartalmazza a fő szakmai, gazdasági irányokat, fő tartalmi elemeit, melyet a szociális törvény meghatároz.

3. A szolgáltatástervezési koncepció tartalma

Az általános tartalmi elemek célja, hogy meghatározzák azokat az irányokat, amelyeket a koncepciónak minimálisan tartalmaznia szükséges.

A szolgáltatások iránti igények és az ellátottak számának alakulására vonatkozó elemek:

- a lakosságszám alakulása,
- a lakosság korösszetétele,
- a szolgáltatások iránti igénye

Az adott település demográfiai adatait, demográfiai folyamatokat visszamenőlegesen kell áttekinteni:

- az idősödés, időskorúak arányának változását,
- a lakosságszám változását,
- aktív-inaktív népesség arányát.

Mindezen adatok folyamatos értékelése szükséges ahhoz, hogy az igényekhez legjobban igazodó szolgáltatási struktúra alakuljon ki.

Az adott településre vonatkozóan a koncepciónak tartalmaznia kell

- az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét,
- ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az együttműködés kereteit,
- egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó ellátási formák szükségességét.

Az ellátási kötelezettség teljesítése a törvény alapján kötelező jelleggel megszervezendő ellátások biztosítását jelenti.

A hiányzó ellátások megszervezését belátható időn belül el kell végezniük a fenntartóknak, hogy teljesítsék a törvényi előírásokat és kielégítsék a lakossági szükségleteket.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni az ellátási kötelezettség körébe nem tartozó, de az egyes ellátotti csoportok sajátosságaihoz kapcsolódó, speciálisan felmerülő igényeket.

A szolgáltatástervezési koncepció struktúrája

- a koncepció elvi alapjai,
- helyzetelemzés,
- fejlesztési irányok a szolgáltatások biztosításának egyes szintjein.

Jövőképünk:

A lehető legnagyobb szociális biztonság megteremtése a központi források felhasználásával, valamint a helyben lakó polgárok segítségével.

4. Alapelvek

Az alapelveket a szolgáltatások biztosítása során mind a döntéshozók, mind a szolgáltatások működtetői, mind pedig a szolgáltatást igénybe vevők oldaláról alapvetően fontosnak tartjuk.

Alapelvek:

- Jog az emberhez méltó életre,
- Az elérhető szociális minimum biztosítása mindenki számára
- Biztosítani a szociális jogok -az egyik a lelki és testi egészséghez való jog, ezen belül az egészségügyi ellátáshoz való jog, a másik pedig a szociális biztonsághoz való jog- érvényesítésének lehetőségét
- Középpontban az ember, az egyén és a család áll
- Mindennemű hátrányos megkülönböztetés, előítélet elutasítása
- A szociális intézmények támogató szerepének hangsúlyozása
- Az egyén, a család védelme, a helyi társadalom zavartalan együttélése

Értékek:

- Szociális biztonság: A szociális biztonság része a társadalombiztosítás, lényege a vásárolt szolgáltatás. A kockázati közösségbe tartozók (osztottak) szolidaritásán alapul. Jövedelemarányos befizetés mellett, a felmerülő élethelyzetből (öregkor, betegség stb.) eredő igény esetén jár szolgáltatás, és a kivét mértéke nem csupán a hozzájárulás nagyságától (biztosítási elem), de a társadalmi szolidaritástól is függ. A szociális biztonság második eleme a szociális (és egészségügyi) segítség. Ilyen esetben vagy hozzájárulás nélkül kap valaki szolgáltatást, vagy az abban részesülő valamilyen, utólag megállapított kényszer-ellenszolgáltatás nyújtására (például közmunkára) kötelezett. Ez az elem teljes mértékben a szolidaritáson nyugszik.
- Relatív biztonság: az az igény, hogy valamely társadalmi kockázat bekövetkeztekor (pl.: munkaképesség elvesztése, gyermekszületés, válás stb.) az egyén vagy a család életszínvonala ne süllyedjen hirtelen, túlságosan nagyot. Ne kelljen az addig elért szintet hirtelen feladni. A legáltalánosabban ismert megoldás mégis a bismarcki típusú társadalombiztosítás, ahol az egyént kötelezik arra, hogy készüljön fel

bizonyos kockázatokra, a szociális biztonsága esetleges megrendülésére, ennek a felkészülésnek a formája a kényszertakarékosság, a járulékelvonás. Egyéni válasz lehet az önkéntes biztosítás vagy a valamilyen formában történő felhalmozás.

- Differenciáltság: A személyes szolgáltatást nyújtó szociális és gyermekjóléti szolgáltatások megszervezése tekintetében az alapszolgáltatások, valamint egyes szociális szakosított ellátások a települési önkormányzatok feladata, amelyek megszervezését differenciáltan, a települések lakosságszámához igazodóan teszi kötelezővé a törvényi szabályozás. A több települést átfogó vagy a megyére kiterjedő szociális szakosított ellátások biztosítása az államigazgatás feladata.
- Szolgáltatások „kliens közeli” biztosítása: Az alapellátások megszervezése a települési önkormányzatok felelősségi körébe tartozik, azonban az egyes alapszolgáltatások tekintetében az Szt. különbséget tesz a települések lakosságszáma alapján. Csak az étkeztetést és a házi segítségnyújtást kell valamennyi településnek megszerveznie, a többi alapszolgáltatásért a törvényben meghatározott lakosságszámú önkormányzatok felelősek.
- Egyénre szóló ellátások: Szociális védelem a közösségi vagy magánszervezetek mindazon beavatkozása, amelynek célja, hogy könnyítsen a különféle kockázatok vagy szükségletek miatt a háztartásokra és egyénekre nehezedő terheken, feltéve, hogy viszonzatlan és nem egyéni keretek között nyújtják. A szociális törvény rendelkezik a pénzbeli és természetbeni ellátások, valamint a személyes gondoskodás keretében nyújtott alapszolgáltatások és szakosított ellátási formák fontosabb szabályairól. Ugyancsak jelentős jogszabály a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény. Ugyanakkor több más (gyermekvédelmi, egészségbiztosítási, nyugdíjbiztosítási, családtámogatási, fogyatékosügyi, munkanélküliségi és lakástámogatási) irányadó törvény, illetve rendelet létezik, a hazai szociális védelmi rendszer tehát rendkívül kiterjedt és bonyolult.
- Társadalmi integráció erősítése: A társadalmi integráció fogalmának alapvetően kétféle –az egyes társadalmi csoportokra, illetve a társadalomra vonatkoztatott – értelmezése használatos.
A társadalmi egészhez képest hátrányos helyzetben levő résztársadalmi csoportok, például az etnikai kisebbségek, a menekültek, az üldözöttek, a szegények és a leszakadók felzárkózásának az igénye, hátrányaik megszüntetésének elősegítése, illetve a teljes társadalom működésének megértésére vonatkozó társadalmi integráció azokat a módokat és eszközöket jelenti, amelyeken keresztül a társadalom tagjai egymásra hatnak, kapcsolatot tartanak, megerősítik és elfogadják összetartozásukat egy közösségen belül. A társadalmi integráció ez utóbbi felfogása magában hordozza annak a feltételezését, hogy egy közösségben/ társadalomban vannak olyan csoportok, amelyeknek hangsúlyosabb (vezető) szerepe van az integráció intézményes formáinak és kereteinek fenntartásában, illetve magában a társadalom integrálásában.
- Innovativitás: új ellátások, módszerek, lehetőségek keresése, és használata az ellátásokban, egyéni és szervezeti szinten.
- Minőség a szolgáltatásokban: A finanszírozók szempontjából megnövekedett a mérhetőség, a beszámoltathatóság és az átláthatóság jelentősége, elvárják a szervezetek hivatásának, céljának, célrendszerének a tisztázását és az új igényeknek megfelelő megfogalmazását, a teljesítmény mérését a szolgáltatások minőségének ellenőrzését, illetve biztosítását a szociális szakmában is.

A minőségi szolgáltatás a szolgáltatást igénybe vevők érdeke is. A teljesítési elvárások és összehasonlítások révén egymással összevethetővé válik a szociális területen tevékenykedő szervezetek munkája. Az intézmények felé természetes elvárás annak igazolása, hogy konzultálnak és meghallgatják szolgáltatásaik fogyasztóit, megjelenítik a szolgáltatást igénybe vevők véleményét, mondanivalóját, megfelelő panasztételi eljárásokat, fogyasztói visszacsatolási fórumokat, érdekképviseleti rendszereket fejlesztenek ki és használnak, egyáltalán a szociális gondoskodást olyan szerződésként fogják fel, ahol a kliens megbízást ad a szolgáltatónak szolgáltatásnyújtásra, az pedig teljesíti azt.

- Hatékonyság, hatásosság: a támogatásra jogosultak vagy a rászorulóknak közül mekkora kört ért el az ellátás, mennyien jutottak hozzá az ellátásokhoz, mekkora az igénybevételi arány; elsőfajú hiba megjelenése: téves elvételek, tehát nem minden rászoruló kap ellátást – a szociális háló lukas; általában az univerzális megoldások vannak előnyben itt, mert minden adott szükséglettel rendelkezőt elérnek;
hatékonyság: költség/haszon, illetve ráfordítás/eredmény viszonya milyen. Alacsony a hatékonyság, tehát másodfajú a hiba. Ha a célzás rossz, tehát a szociális rendszer pazarló és azok is kapnak ellátást, akik nem rászorultak. A hatékonyságot mérhetjük mikro- (egy-egy rendszeren belülről vonatkoztatják – pl. eü-ben az alap vagy szakellátások fejlesztése hoz-e nagyobb eredményt) és makroszinten (pl. az egyének egészségét oktatással, lakással, környezetvédelemmel vagy a munkakörülmények javításával lehet-e jobban javítani). A hatékonyság szempontjából a szelektív megoldások vannak előnyben, hiszen minél jobb a célzás, annál inkább a rászorulóakra koncentrál az ellátás és annál kisebbek a költségek.
- Legfőbb alapérték: a lehetőségek, források és szolgáltatások mindenki számára egyenlő hozzáféréseinek biztosítása, abból a célból, hogy önállóan, megfelelő szinten tudják élni életüket a segítségre szoruló emberek.
- A második alapérték: a szakemberek kapcsolata a szolgáltatást igénybe vevőkkel, mely szerint azok értékeit, személyiségét elfogadják, az emberi méltóságot tiszteletben tartják.

5. A szolgáltatástervezési koncepció célja:

A döntéshozók részére készüljön egy olyan alapidokumentum, amely átfogó képet nyújt a település ellátási kötelezettségének helyzetéről, a szociális szükségletekről és a rendelkezésre álló lehetőségekről.

Meghatározni a szociális szolgáltatások fejlesztésének az alapelveit, irányait, céljait, melyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének szereplőit.

A településen a szociális szolgáltatásoknak egy olyan rendszere jöjjön létre, ahol a szolgáltatások középpontjában az egyén áll, mely minőségi és egyben differenciált, valamint összehangoltan, koordináltan működik.

6. A szolgáltatástervezési koncepció feladata:

- Világítson rá a településen működő szociális ellátórendszer hiányosságaira a megfelelő szociális védőháló kialakításához.
- Segítse elő egy egységes szociális szolgáltató rendszer kialakítását.
- Segítse információkkal a döntéshozókat, valamint a szolgáltatások biztosításában résztvevőket.

7. Célterületek:

- A szociális szolgáltatások és ellátások működésének helyi szabályozása;
- Humán- és pénzügyi erőforrás optimalizálás és fejlesztés a helyi szociális szolgáltatásokban;
- Információkezelés, információáramlás, kapcsolatok a potenciális ellátotti körrel;
- Kapcsolatok a lakossággal;
- Szakmai és intézményi kapcsolatrendszer, más ágazatokkal való együttműködés kialakítása;
- Minőség kérdése a szociális szolgáltatásokban.

8. Célcsoportok:

- Gyermekek
- Időskorúak
- Nők
- Hajléktalanok
- Fogyatékkal élők
- Mélyszegénységben élők

A célcsoportokat máshogyan is megfogalmazhatjuk, szociális helyzetük figyelembevételével:

- hátrányos helyzetű családból, csonka családból származó, vagy árván maradt, vagy más ok miatt gyámolt gyermek/ek;
- alacsony jövedelmű, és/vagy nem megfelelő lakhatási helyzetű lakosok;
- megváltozott, vagy csökkent egészségi állapotú lakosok;
- egyedülálló, gyermeket nevelő szülők, vagy gyámok;
- munkanélküli, jövedelemnélküli lakosok.

9. Településkép

Szada a Gödöllői-dombságban, a Gödöllőt Váccal összekötő főút mentén, Gödöllő és Veresegyház között fekszik. A nagyközség a Rákos-patak és a Sződ-Rákos-patak vízválasztóján terül el. Fölötte északkeletre emelkedik a Margita-hegy (344 m), ennek csúcsa egyben a Gödöllői-dombság legmagasabb pontja. A festői környezetű falut Gyümölcstermő Szent Szadaként emlegették a múltban.

A településre jellemző demográfiai adatokból kitűnik, hogy a lakosságszám folyamatosan nő évi 3%-kal átlagosan. Az állandó népesség 58%-a aktív korú, mintegy 10%-a kiskorú.

A település infrastruktúrája elfogadható színvonalú. Teljesnek tekinthető a víz-, csatorna- és földgáz ellátottság. Az úthálózatban a főbb útvonalak szilárd burkolatúak, folyamatosan megújultak. Elég sok mellékúton még nem megoldott a szilárd burkolat, de az anyagi és pályázati keretek lehetőségei mellett az Önkormányzat az utak aszfaltozását szorgalmazza.

A szélesedő autóhasználat hatására nő az utak zsúfoltsága, ami a környezetszennyezéssel és a társadalmi költségek növekedésével jár együtt.

2009-ben kerékpárút épült a település egy részén, de a községben a kerékpáros közlekedés feltételeit tovább kell fejleszteni. A gyalogos felületek több helyen hiányoznak vagy rossz állapotúak, a gyalogátkelőhelyek száma kevés.

A tömegközlekedés nem tart lépést az agglomerációs forgalom növekedésével, minősége elmarad a sokszínűvé váló társadalmi igényektől, ami növeli az egyéni közlekedési igényt.

Amit a fenti adatok mutatnak Szada elhelyezkedését tekintve a település bevételeinek hosszú távú növekedése szempontjából igen fontosak:

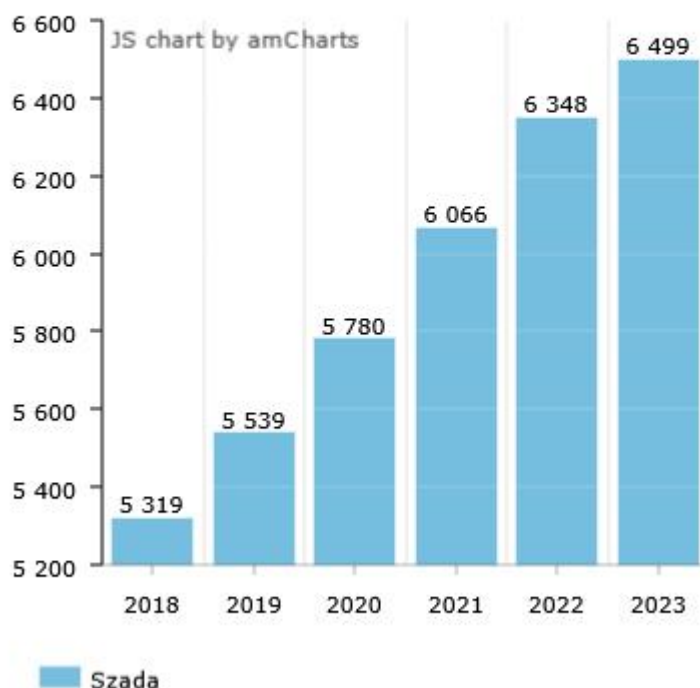
- közel van a fővároshoz, a főbb útvonalakhoz, (M3, M31, M0, M2-es autópálya) a vállalkozók számára kimondottan előnyös a kereskedelem, raktározás, logisztika, az ipartelepítés szempontjából,
- a külterületeken akár további ipartelepek kialakítására van lehetőség,
- a fővárosból kiköltözők részére nem problémás a távolság, ha a munkába járást veszik figyelembe,
- a tájvédelmi körzet, a helyi nevezetes ünnepek, valamint az újonnan hagyományossá váló sport- és kulturális rendezvények kirándulókat vonzanak,
- fejlesztési tervekben szerepel a helyi nevezetességek, környezeti szépségek turisztikai kiaknázása, turisztikai centrumok, kerékpárút, gyalog-, és tanösvények, kalandpark kialakítása,

10. Lakosság

A település elhelyezkedése csak egy szempont, de ugyanilyen fontos, hogy kik lakják, és mit csinálnak az ott lakók, ezért érdemes megnézni a népesség változását mutató statisztikai táblákat is.

A **demográfiai adatok** képet adnak a lakosság számáról, korösszetételéről.

(c) 2025 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.



Forrás: KSH, TeIR

Állandó népesség összetétele korcsoportok szerint. Forrás: KSH, TeIR

Szada	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Lakónépesség (dec. 31.) (fő)	5 319	5 539	5 780	6 066	6 348	6 499
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	5 413	5 627	5 840	6 123	6 351	6 522
Állandó népesség; 0-2 évesek (dec. 31.) (fő)	170	188	188	198	228	231
Állandó népesség; 0-14 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	521	557	589	638	641	656
Állandó népesség; 0-14 éves nők (dec. 31.) (fő)	543	585	604	621	661	667
Állandó népesség; 15-17 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	113	109	103	101	118	139
Állandó népesség; 15-17 éves nők (dec. 31.) (fő)	104	106	112	132	142	154
Állandó népesség; 18-59 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	1 545	1 588	1 658	1 743	1 815	1 859
Állandó népesség; 18-59 évesek (dec. 31.) (fő)	3 094	3 216	3 352	3 513	3 663	3 762
Állandó népesség; 60-64 éves férfiak (dec. 31.) (fő)	136	129	130	126	130	131
Állandó népesség; 60-64 éves nők (dec. 31.) (fő)	126	119	114	121	129	134
Állandó népesség; 65-X éves férfiak (dec. 31.) (fő)	325	346	355	369	362	372
Állandó népesség; 65-X éves nők (dec. 31.) (fő)	451	460	481	502	505	507

A korosztályi arányok az elmúlt években lényegében folyamatos emelkedést mutatnak, így a meglévő gyermek-, valamint a szociális intézmény(ek) egyre nehezebben tudják ellátni Szada lakosságát.



Forrás: KSH, TeIR

Ha csak a településen élőket vennék figyelembe, nem néznénk az odaköltözők számát, akkor a település lakosságszáma csökkenne, hiszen a születések számát meghaladja a halálozások száma. A belföldi vándorlás segítségével a település lakosságszáma növekszik.

Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő)
2018	44,00
2019	47,20
2020	40,10
2021	47,30
2022	42,40
2023	24,60

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az öregedési index Magyarországon 2024-ben 143%. (A 65 éves és annál idősebb népesség a 14 éves és annál fiatalabb gyermeknépesség arányát vetítik ki százalékában.) A mutató értéke 1990-ben még 64,5 százalék volt. Demográfiai történelmünk során az időskorúak száma és aránya először 2005-ben haladta meg a gyermekkorúakét. Szada az öregedési index (66%) tekintetében egy üde színfolt Magyarország demográfiai térképén. A csökkenő index szám a jövőbeni tendenciákat vetíti előre.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)	18-59 év közötti aktív lakosok száma (fő)
2017	736	1029	71,5	4458
2018	776	1064	72,9	4639
2019	806	1142	70	4804
2020	836	1193	70	5010
2021	872	1259	69	5256
2022	867	1302	66	5478
2023	879	1323	66	5621

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Fenti táblázatok több mindent mutatnak a lakosságot illetően:

- **emelkedik annak a korosztálynak a száma, amelyik várhatóan az elkövetkező 5-10 évben gyermeket fog vállalni, így várhatóan növekedni fog a lakosság szám;**
- **nő azoknak a helyi aktív korúaknak a száma, akik adójövedelmükkel, vállalkozási kedvükkel, adóbevétel növekedést jelentenek a településen;**
- **növekszik a nyugdíjból élő lakosság száma, akik egészségügyi, jövedelmi szempontból sérülékenyebbek a negatív változások szempontjából.**

Várható változások

A két fő szempontot -elhelyezkedés és lakosság- figyelembe véve a szinte egymásból adódó jövőbeni pozitív változásokat lehet előre jelezni:

1. Mivel közel vagyunk a fővároshoz, és van ipari parkunk, ez nagy a lehetőség arra nézve, hogy a jövőben további vállalkozások telepedjenek meg a településen.
2. Megfelelő befektető esetén kiaknázásra kerülhet a település környezeti adottsága, értékei, ezáltal növekedhet az idegenforgalom, vagy a terület más irányú értékesítése történhet meg.
3. Fenti két lehetőséget tekintve a helyi munkaerőt felszívhatja, a vállalkozók részére beszállítást biztosíthat a jövőbeni befektetői kör, ami emelheti a lakosság életszínvonalát, növeli a kereskedelem bevételét.
4. Adóbevétel növekedést eredményezhet.
5. Ha nő az adóbevétel, több jut a nagyközség szociális és kényelmi kiadásaira.

Negatív változásként lehet előre jelezni:

- az idős korosztály létszámának növekedésével az egészségügyi és szociális szolgáltatást igénybe vevők száma is arányosan emelkedik,
- lesznek olyanok -valószínűleg egyre többen-, akik a jelenlegi oktatási rendszerből igen alacsony kompetenciákkal kikerülve nem tudnak –nem akarnak- tovább tanulni, nem szereznek szakmai tudást, így ők nem tudnak elhelyezkedni sem helyben, sem más településen,
- természetesen a fent említett ipari, vagy egyéb vállalkozásokban szükséges a képzetlen, segédmunkát is elvégzők alkalmazása, azonban az ő jövedelmük alacsony, és az esetleges meglévő hiteltartozások fejében lefoglalt jövedelem mellett megmaradó fizetés olyan kevés, hogy nem motivál a bejelentett munkahelyeken való munkavégzésre,
- lesznek továbbá olyanok, akik a hitelek csődje miatt elveszítik a lakóhelyüket, és megpróbálnak a fővárosi munkahelyükhöz legközelebb eső, vagy megszokott lakóhelyükön lévő –még talán elfogadható árú- ingatlanokban, albérletekben megtelepedni. Ők nem biztos, hogy be lesznek jelentkezve, tehát nem növelik a bejelentett lakosságszámot, azonban az egészségügyi, óvodai, bölcsődei, szociális ellátást, segítségnyújtást igénybe fogják venni, ami nagyobb leterheltséget jelent majd az ellátóknak, de az állami lakosságszám alapú támogatás nem vonatkozik rájuk.

11. A jelenlegi települési szolgáltatások

A települési önkormányzatok -a jogszabályok által előírtan-

- lakosságszámuknak,
- közigazgatásban betöltött szerepüknek megfelelően egészségügyi, nevelési, szociális ellátásokat szerveznek meg.

Szada részére ilyen kötelező szolgáltatás az egészségügyben, és a szociális téren az alapellátás megszervezése.

Ez az egészségügyben

- a háziorvosi és
 - a házi gyermekorvosi, valamint
 - a fogorvosi
- ellátás megszervezése.

Kötelező Szadán

- az óvodai, és
- a bölcsődei ellátás, valamint
- a szociális alapellátások közül
 - szociális étkeztetés,
 - család- és gyermekjóléti szolgáltatás,
 - nappali ellátás,
 - házi segítségnyújtás

biztosítása.

Önkormányzat által működtetett egészségügyi alapszolgáltatások

Háziorvosi rendelő: 2 db

Gyermekorvosi rendelő: 1 db

Fogászati rendelő: 1 db

Védőnői szolgálat: 2 körzetes

Magánszemélyek által működtetett egészségügyi alapszolgáltatások

Fogászati rendelő: 1 db

Szadán 2 felnőtt háziorvosi körzetben, 2 háziorvos látja el a betegeket, körzetüket mind a ketten vállalkozási formában működtetik, továbbá nyugdíjasként tovább dolgozik helyettesítőként rendelőjében egy helyben lakó háziorvos. A háziorvosokat asszisztensek segítik munkájuk ellátásában.

Az ellátás figyelemmel kísérése érdekében a Képviselő-testület éves munkaterve szerint a szolgáltatók részére előírja, hogy évente tevékenységükről „beszámolót” (jelentést) készítsenek. Beszámolóikban tájékoztatást adnak az egészségügyi alapellátás működéséről, a felmerülő problémákról, statisztikai adatot szolgáltatnak az ellátottakról, a betegforgalomról.

Ügyelet

A hétvégi és az éjszakai ügyeletet, központi ügyelet – Országos Orvosi Ügyelet Nonprofit Kft. - látja el gödöllői székhellyel, a hét közbeni délutáni ügyeleteket a háziorvosok a saját rendelőjükben vállalták fel.

Fogorvos

Az egészségügyi szolgálat keretén belül 2 fogorvosi szakrendelés folyik (az egyik alapellátás keretében, valamint az iskolai fogorvos is a másik teljesen magán úton látja el a rendelést).

Gyermekorvos

Szadán a kiskorú lakosokat 1 gyermekorvosi körzetben, 1 szakorvos, vállalkozás formájában látja el.

Az egészséges gyermekek orvosi ellenőrzése a település új „egészségházában”(Védőnői Szolgálat) történik.

A gyermekek körében viszonylag magasnak mondható a mozgásszervi rendellenességgel (gerincferdülés, hátgerinc elváltozások) szenvedő betegek száma. Ebből adódóan komoly feladat a gyermekek gyógytornáztatása, a gyógytestnevelés megszervezése.

Az önkormányzat az egészségügyi intézmények működtetésére állami támogatást kap, így jelenleg megoldott a felnőtt, valamint az óvodai és iskola egészségügyi ellátás. Azonban a működésre kapott és fordított összegek csak az egészségügyi tevékenység

ellátásának megfelelő szinten történő biztosítását teszi lehetővé, de fejlesztésre, korszerűsítésre nem telik belőle.

Az alapellátást végző háziorvosok rendelkeznek az önkormányzattal kötött szerződéssel, valamint a működésükhöz szükséges szakhatósági engedélyekkel.

A településen működő (civil és állami) nevelési, oktatási intézmények

Bölcsőde	2 db
Óvoda	3 db
Általános iskola	1 db

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény előírásai szerint a helyi önkormányzat kötelező alapfeladata az óvodai nevelés, ezért a Szadán működő óvodákból egy, önkormányzati fenntartású.

Az általános iskola, mint alapfokú oktatási intézmény fenntartása és működtetése állami kézben van.

A családalapító korosztály száma folyamatosan növekszik, emiatt a településen a gyermekek számában a továbbiakban is lényeges növekedés várható. Ez viszont azt jelenti, hogy meglévő óvodai, és iskolai férőhelyek várhatóan nem lesznek elégségesek a következő 5-10 év során. További igény lehet a minőségi fejlesztésre, kisebb csoportok kialakítására, új tagozatok beindítására.

Szada történelmének, hagyományainak, kulturális értékeinek megismertetése a jövő nemzedékével igen fontos feladat, mely feladatot főleg az óvodákban és az iskolákban kell megvalósítani a helyi kulturális hagyományokat ápoló intézmények, szervezetek segítségével. A hagyományokkal való megismerkedés, a kulturális hovatartozás meghatározása, valamint a veszélyektől való távolmaradás különösen fontos a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek segítése érdekében.

Különös hangsúlyt kap a prevenció, felzárkóztatás, fejlesztés, illetve a sajátos nevelési igényűvel rendelkező tanulók integrált oktatása a helyi oktatási intézményben.

12. A településen működő szociális szolgáltatások és intézmények

A településen önkormányzati fenntartásban, az önkormányzat által kötelezően ellátandó feladatok biztosításáért a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ (továbbiakban SZAK) lett létrehozva.

Az SZAK ellátásai között van az összes kötelező, és az önként vállalt szociális ellátás: szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, Idősek klubja – nappali ellátás-, család- és gyermekjóléti szolgálat.

Az intézmény minden szakmai követelménynek maximálisan megfelel. Biztosítva van a kliensek számára a segítőtbeszélgetésekhez szükséges intim környezet. Az intézményben elkülönül egymástól a két szakmai egység a dolgozó szobák és az ügyfélfogadó helyiségek tekintetében. A közösségi helyiségek közös használatban vannak. A technikai felszerelés megfelelő, minden dolgozó saját számítógéppel rendelkezik, az ügyfélfogadásra kijelölt irodák szintén számítógéppel, internettel, megfelelő technikai berendezéssel felszereltek.

A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ ellátja az Szt. 64. §-a szerinti családsegítési feladatait, mely a szolgáltató működési területén a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás biztosítása.

Ellátja továbbá a *gyermekvédelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény* (a továbbiakban: Gyvt.) 39-40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, így a szolgáltató működési területén biztosítja a gyermek testi és lelki egészségének, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez nyújtott szolgáltatást.

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait tájékoztatás nyújtásával, szociális segítőmunkával, valamint más személy, illetve szervezet által nyújtott szolgáltatások, ellátások közvetítésével látja el. A családsegítés gyermekjóléti szolgáltatás elősegíti a szociális munka eszközeivel és módszereivel (családgondozás) a problémák komplex módon való kezelését, a családokban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását, mely magába foglalja a megelőzést, a probléma feltárását, a problémamegoldást. Módszerek: információnyújtás, tanácsadás, ügyintézésben segítségnyújtás, adományok közvetítése.

Önkormányzati fenntartású művelődési, és a szabadidő eltöltésére alkalmas helyek

Művelődési Ház és Könyvtár

A Művelődési Ház szervezi meg a település nagy rendezvényeit, a hagyományápolás kulturális-, történelmi-, népi-, szórakoztató eseményeit. Ezek az események az elmúlt időszak pandémiás helyzete miatt elmaradtak, azonban online a lehetőségek szerint működnek.

A Sportegyesület a település szabadban tartott nagyobb sportrendezvényeit bonyolítja és aktív részvételt vállal a nagyközségi ünnepek lebonyolításában. A tavalyi rendezvények a járvány miatt elmaradtak, de annak elmúltával ismét a lakosság rendelkezésére áll.

A Könyvtár betölti hagyományos szerepét, továbbá olyan szolgáltatásokat is beindított, fénymásolás, olvasói számítógép használat, valamint ingyenes internet hozzáférés, mely a lakosság igényeként jelent meg. Fontos feladatuknak tartják a nyugdíjasok bevonását az internethasználatba, valamint a könyvtárhasználatuk segítését. Az ő munkájukat is leállásra kényszerítette a járvány, azonban a hosszú távú tevékenységük változatlan.

Szada S.E. lehetőséget nyújt minden korosztály számára a neki megfelelő egészségmegőrző és fejlesztő sporttevékenységre, a szabadidő eltöltésére, valamint kisebb sport, és iskolai rendezvények lebonyolítására. Az egyesület a település szabadban tartott nagyobb sportrendezvényeit bonyolítja.

A hitélet gyakorlásának szinterei: vallási felekezet szerinti megoszlás

A történelem folyamán alakult ki a település felekezeti hovatartozása. A településen élők többsége hitéhez ragaszkodó római katolikus vallású, kisebb része református, baptista gyülekezet tagjai, valamint más kisebb vallási felekezet tagjai.

Közbiztonsági szervek

Körzeti megbízott

Szada saját körzeti megbízottal rendelkezik, azonban a megbízott nagyon sok feladatot lát el a szomszédos településeken is, ezért a lakosság ritkán találja meg őt a településen.

Polgárórség

A településen 2018-tól működik a Polgárórség, mely a munkájával segíti a közbiztonság megteremtését. A polgárőrök részt vesznek a rendőrség ellenőrző, megfigyelő munkájában is, továbbá a helyi rendezvények biztosítását is ők végzik.

Az ágazatközi együttműködés erősítése

A leírt szakmai elvek, változások egyre inkább megkövetelik a szociális ellátást nyújtóktól az egészségüggyel, oktatással, gyermek- és ifjúságvédelemmel, lakáspolitikával és foglalkoztatás-politikával foglalkozókkal való együttműködést. E területek mindegyike folyamatos változásokon megy keresztül, melyek új célokat és követelményeket tűznek ki. E célok elérése általában több területet érintő alapokra vezethető vissza, ezért is fontos az együttműködés az ágazatok között. Az együttműködés pontos kompetencia-meghatározást is igényel, amely elősegítheti a le nem fedett területek felszínre kerülését, illetve csökkentheti a többszörösen ellátott problémakörök nagyságát. Növelhető a szociális ellátórendszer hatékonysága az egyértelmű szakmai feladatmegosztással, azok egyértelművé tételével.

Az együttműködés mindennapi formája a jelzőrendszer, mely folyamatos együttműködést jelent a szociális, az egészségügyi, az oktatásban, nevelésben részt vevő ellátók, valamint a rendőrség és más hatóságok között. Bár nem tökéletesen, de azért a lehetőségek szerint megfelelően működik az ágazatok közötti jelzés a problémával rendelkező személyek, gyermekek esetében, ezzel is növelhető az ellátók és a rendőrség munkájának hatékonysága.

13. Szükséges információk a szociális ellátás megalapozásához

A szociális ellátások nagy része olyan családoknál, egyéneknél csúcsosul, ahol alacsony, vagy nincs jövedelem, vagy egészségkárosodás következtében nincs munkajövedelem, vagy a családból valaki otthon kényszerül maradni a beteget ápolni, vagy a család létszáma olyan nagy, hogy a szülők jövedelme nem elégséges az eltartásához, esetleg nincs mindkét szülő, hogy eltartsa a gyereket, gyerekeket, vagy ezen okok kombinációja.

Munkavállalás

A lakosság nagy része eljár dolgozni más településre, legfőképpen Budapestre ingáznak, mivel közel van, és nagy a munkaerő felvevő képessége.

Szada földrajzi helyzetéből adódóan a munkanélküliek száma -köszönhetően Budapest közelségének- nem túl magas, azonban az állástalanok főleg a szegényebb, iskolázatlan rétegből kerülnek ki.

Budapest és Gödöllő közelsége azt is jelenti, hogy a munkáltatók még elfogadhatónak látják a munkavállalókhöz tartozó utazási költségek finanszírozását, amennyiben azért megfelelő ellenértékű és minőségű munkát kapnak.

Helyben, több mint 600 vállalkozás működik, ezek közül 20 nagyobb, jelentősebb bevétellel rendelkező cég van.

Sok vállalkozó nyugdíj, illetve munka mellett, mellékállásban végzi tevékenységét. Ezek közül főleg azok a vállalkozók tudtak fennmaradni, melyek home-office-ban is végezni tudták a tevékenységüket.

Egy-két nagyipari üzem van, a többség egyéni vállalkozó az ipar és a szolgáltatás minden területén. Elmondható, hogy a pandémia sok vállalkozást kibillentett az egyensúlyából, ami a település részére befizetendő adók elmaradását hozta. A vállalkozók nem csak adót

nem tudnak minden esetben időre megfizetni, hanem az általuk foglalkoztatott dolgozók számát is csökkentették sok esetben.

Az utóbbi év kivételével egyre több ember helyezkedett el -sokan bejelentés nélkül- a képzettséget nem igénylő szakmákban. Szadáról több régebbi közmunkás járt és jár dolgozni a gödöllői kertészetbe. A foglalkoztatásban való részvétel nagyon örömteli, hiszen a megnövekedett jövedelem miatt sok családnál nincs szükség a segélyekre, azonban a feketemunka miatti kiszolgáltatottság veszélyes a munkavállalókra nézve. Ez azt jelenti, hogy ugyan nincs egészségbiztosítás, esetlegesen betegállomány lehetősége. Ez a kiszolgáltatottság meg is mutatkozott a járvány miatti elbocsájtások idején, hiszen csak annak járt álláskeresési ellátás, aki bejelentett munkaviszonyt tudott igazolni.

A munkahelyteremtés lehetőségei

Az Önkormányzatnak kevés lehetősége van a munkahely-teremtésben, a foglalkoztatáspolitikai alakításában, végrehajtásában, azonban meg kell keresni azokat a szeleteket a területnek, ahol részt tudna vállalni.

Az Önkormányzatnak -a foglalkoztatással összefüggésben- abban van szerepe, hogy hogyan viszonyul a fejlesztésekhez, beruházásokhoz, így a munkahelyek számának növekedéséhez, és a tőke beáramlásához a településen.

Szada Nagyközség Önkormányzatának ilyen lehetősége az iparterület bővítése, így a meglévő vállalkozások mellett, további beruházók, vállalkozások jöhetnek a településre, amelyek képesek a foglalkoztatásra és a kiszámítható adófizetésre. További eszköze lehet még a foglalkoztatást segítő programok és kezdeményezések támogatása.

Elmondható azonban, hogy ma már Szadán nem a munkanélküliség a legnagyobb probléma. A helyi vállalkozások inkább munkaerőhiányban szenvednek, hiszen a megfelelően képzett és gyakorlott szakemberből erőteljes hiány mutatkozik.

Azonban az a réteg, amelyik képzetlen, vagy -munkájára és aktivitására tekintettel- alacsony munkamorállal rendelkezik, nem kap munkát sem a településen, sem azon kívül. Kiemelendő, hogy ezek az emberek, az ő családjaik a szociális ellátórendszerre szorulnak.

Ezért is fontos, hogy a gyermekek

- **az iskolában megszerezzék a szükséges kompetenciákat a további tanuláshoz,**
- **a későbbiekben ne morzsolódjanak le,**
- **motivációval rendelkezzenek a képzések eredményének minél jobb elérésére.**

Ehhez szükséges

- a megfelelően motivált család és gyermek,
- a megfelelően működő, jó kompetenciákkal elbocsájtó általános iskola,
- a megfelelően működő jelzőrendszer,
- a gyermek és fiatal orientált család- és gyermekjóléti szolgálat,
- a helyben, vagy a lakhatáshoz minél közelebb lévő elméleti és gyakorlati képzőhely.

A felsoroltak esetén lehetőség van arra, hogy a felmerült problémák esetén gyerekek után követése biztosított legyen.

Közfoglalkoztatás

A közfoglalkoztatás átalakítása következtében 2011. január 1-jétől megszűnt a közmunkaprogram, a közcélú munka és a közhasznú munkavégzés, melyeket az egységes közfoglalkoztatás rendszere váltott fel. A közfoglalkoztatás a munkaviszony egy speciális formája, támogatott „tranzitfoglalkoztatás”, amelynek célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerőpiacra. A közfoglalkoztatás

átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás számottevő lehetőséget jelent a halmozottan hátrányban lévő, foglalkoztatást helyettesítő támogatásban (a továbbiakban: FHT) részesülő, illetve álláskeresési vagy szociális ellátásra nem jogosult álláskeresők (kiemelten a megváltozott munkaképességűek, a hajléktalanok, menekültek, roma nemzetiségű álláskeresők) átmeneti jellegű, határozott időtartamú foglalkoztatására.

Azt, hogy ki lehet közfoglalkoztatott, a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény (a továbbiakban: Kftv.) határozza meg.

A közfoglalkoztatásban részt vevő személyek havi átlagos száma 2023 augusztusában országosan 67,5 ezer főt tett ki, amely az előző év azonos időszakához viszonyítva 10,7 százalékkal (8,1 ezer fővel) mérséklődött.

Munkanélküliek támogatási rendszere

A munkanélküliek célzott támogatása a megváltozott jogszabályi keretek -aktív korúak ellátásának járási hivatalhoz helyezése- miatt nem lehetséges, mivel a Hivatal nem rendelkezik az ehhez szükséges adatokkal.

A munkanélküliség kezelésében a PVKH Gödöllői Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya fontos szerephez jut programjai révén, Szada Nagyközség Önkormányzata pedig a közfoglalkoztatási programok működtetésében.

Az utóbbi évek tapasztalata az, hogy Szadán sem lehet szakmunkás, vagy képzetesebb állástalan személyt találni. Igen kevés az érettségivel munka nélkül lévő lakos is. A környéki és a helyi vállalkozások felszívják a végzettséggel, szakmával, lelkesedéssel munkát kereső embereket. Munka nélkül szinte csak az egészségében, motivációjukban, tudásukban gátolt, vagy valamilyen kirívó negatív tulajdonsággal rendelkező személy van.

Segélyezés

A szegénység miatti krízishelyzetek megakadályozásának -a támogatottak számára- legkézzelfoghatóbb, szinte azonnali segítséget nyújtó eszköze a segélyezés.

Az utóbbi évek tendenciája az, hogy csökken a segélyért jelentkezők száma. Egyedül a tüzelősegélyt kérelmezők, fűtéstámogatásra javasolt személyek száma nem változott. Mivel az önkormányzat kisösszegű támogatás megállapítását lehetővé tevő segélyezési rendszert alakított ki, ezért senkinek sem éri meg csak a segélyekre hagyatkozni. Az eddig munkanélküliként élő családok élelmiszerre fordítható jövedelme megnőtt, ami ellensúlyozza az alacsony összegek miatt nem igényelt segélyeket.

Ez azonban csak időleges, a településnek fel kell készülnie arra, hogy a fűtési időszakban a mélyszegénységben élők, az addig bejelentés nélkül dolgozók, az időszakos munkások mind élelmiszersegélyért, mind tüzelősegélyért megjelennek.

Mivel a település nem hátrányos helyzetű, ezért a szociális fatámogatás nem lehetséges a lakosok részére, így a tüzelőtámogatás saját költségvetésből, vagy a településen egész évben kivágott és depóban felhalmozott fából lehetséges.

Nem hanyagolható el azonban az egyén, a közösség felelőssége sem ebben a helyzetben, tehát az azonnali segítség mellett a további problémák kialakulásának megelőzésére is tervet kell kidolgozni a támogatott személlyel, családdal közösen.

A szegénység, marginalizálódás és kirekesztettség

A szegénység, marginalizálódás megelőzése érdekében szükséges közös projektek megfogalmazása. A szegénység újra-termelődésének megakadályozásához hosszabb távon gondolkodva, kulturális tőke biztosítása, valamint egészségügyi megelőző munka is szükséges.

Ennek megvalósításában elsődleges, kiemelkedő a szerepe van a nevelési, az oktatási, továbbá az egészségügyi intézményeknek, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat preventív tevékenységének és mentális gondozásának.

A szegénységből való kikerülés kezdete az, ha a gyermek megfelelő oktatásban vesz részt, segítik a továbbtanulását, ösztöndíjak elérését, mentor segítséget kap, a jobb eredmény eléréseért.

Ehhez a segítséghez már az általános iskolában hozzá kell jutnia ahhoz, hogy a továbbtanulása sikeres lehessen. A későbbiekben a -2020. februárjában megújult, módosult- szakképzési ösztöndíj lehet segítségére a szakmatanulásban, de ehhez fel kell hívni a figyelmét rá, meg kell ismertetni a diákkal és szüleivel ezt a lehetőséget.

Felnőttek esetében az állami foglalkoztatási szerv szervez képzéseket, melyek eredményes elvégzésével sikerülhet a munkába állás.

A szegénység csökkentése munkahelyteremtésekkel, munkahelymegtartó programokkal segíthető.

E probléma kiemelten sújtja a megváltozott munkaképességűeket, nyugdíjkorhatárhoz közelítőket, valamint a munkába visszakérülőket (gyermeknevelési támogatások igénybevétele után, ápolási díj megszűnését követően).

A foglalkoztatásban való részvételt növelheti, hogy a munkavállalás kezdeti időszakában támogatás nyújtható, illetve a munkáltató is támogatást élvezhet a problémával küzdő csoportokhoz tartozó személyek foglalkoztatásakor.

Azonban azok számára, akik nem tudnak elhelyezkedni, vagy éppen kikerültek a foglalkoztatási rendszerből, igen fontos, a „társadalmi lecsúszás” megakadályozása, az ismételt elhelyezkedés segítése, a család lakhatásának megőrzése, a közüzemi költségek fizetésének segítése.

Ebben problémát okozhat az, hogy a Polgármesteri Hivatal látóköréből kikerültek a munkanélkülivé vált személyek. 2013-tól a járási hatóságoknál jelentkeznek az aktív korúak ellátását igénylő, munkájukat elveszített személyek, így nincs rálátás a megjelenő problémára, a lecsúszást megakadályozó támogatások felajánlására.

A fentieket tekintve fontos az összhang a gyermekvédelmi, illetve a szociális segítség, továbbá az Önkormányzat által nyújtott segélyezés között.

A folyamatos együttműködés fő szempontjai:

- a hatékonyság és a hatásosság növelése,
- az eszközök célszerű kihasználása.

Tervezett intézkedés: a közfoglalkoztatás célja, hogy a munkaerőpiacról tartósan kiszorulóknak ne veszítsék el kapcsolatukat a munka világával, képességüket megtartsák a munkavégzésre és hasznos munkát végezzenek, dolgozzanak. Fontos feladat a segélyezettek munkaerőpiaci pozíciójának javítása, a segélyezés munka ellen ösztönző hatásának mérséklése, a foglalkoztatás növelése. Legfontosabb alapelvek, hogy együttesen érvényesüljön a társadalmi szolidaritás és egyéni felelősség, aki képes dolgozni az munkával járuljon hozzá a közteherviseléshez. A minimum szintű ellátást továbbra is biztosítja az arra rászorulóknak, de a segítségnyújtás és az együttműködéssel szemben támasztott követelmények, valamint ezekhez kapcsolódó szankciók együttes alkalmazását szigorúan megköveteli. Önkormányzatunk a munkanélküliek foglalkoztatása érdekében az elmúlt években is bevonja gazdasági társaságait és intézményeit.

Lakhatás

Az ingatlanukat elvesztett lakosok részére az önkormányzat a krízistámogatásán túl jelenleg nem tud támogatást, védelmet adni. Ebbe a problémába nem csak családok, de idősek is beleeshetnek, így az ő életük, egészségük teljesen veszélybe kerül. Általában nekik már nincs mód „újrakezdeni” az életet, ismét dolgozni, építkezni stb. Ezért talán ők még nagyobb veszélyben vannak, mint a családok, akiknél általában vannak rokonok, szülők, akiknél meghúzhatják magukat.

A járvány miatt az intézményi elhelyezés még nehezebbé vált, és az, hogy „kórházban húzzák meg magukat” sem lehetséges.

Fentiek miatt, bár nem kötelező ellátás, szükséges lenne átgondolni a település szociális lakhatáshoz való hozzáállását felmerülő lehetőségeit. Megnézni, felmérni -üres, „rossz helyen” lévő telek, végrehajtás előtt álló ingatlan, ingatlantulajdonnal rendelkező, egyedülálló, gyermektelen idős- a lehetőségeket, és esetleg beruházóval összefogva a kihasználatlan ingatlanok helyén, a piaci bérlésű lakások mellett önkormányzati szociális garzonokat kialakítani.

Az ilyen „öszvér” állapotokat csak nagyon szigorú feltételrendszerhez kötött megállapodásokkal lehet véghez vinni, azonban az önkormányzatnak van ehhez megfelelő kapcsolatrendszere, így ilyen döntések akár megvalósíthatók is lehetnének.

Szada illetékességi területén élő fogyatékos személyek száma

A fogyatékos személyek esetében részletes felmérésre azért lenne szükség, hogy tervezni lehessen a fogyatékos személyek lakókörnyezetében történő ellátásokat, illetve a támogató szolgálat működtetését.

Településünkön a teljes lakosság számához viszonyítva a fogyatékos személyek száma nem ismert. Jelenleg nincs olyan adatszolgáltatás, ahová a házi orvosok a praxisukban ellátott (született, vagy szerzett) fogyatékkal élő személyek számát, fogyatékoságuk jellegét, ellátási szükségletük mélységét kutathatóan feltöltenék. Településünkön a teljes lakosság számához viszonyítva a fogyatékosággal rendelkező személyek száma nem ismert

A fogyatékkal élő gyermekek száma a védőnőktől kapott adatok szerint 14 fő.

A fenti fogyatékkal élő gyermekek nevelési, oktatási és szociális ellátásának biztosítására az önkormányzatnak figyelmet kell fordítania.

Szada illetékességi területén élő pszichiátriai betegek száma

A pszichiátriai betegek esetében részletes adatgyűjtés azért lenne indokolt, mert az adatokból arra lehet következtetni, kik lesznek a pszichiátriai betegek közül azok, akik nagy valószínűséggel a közösségi ellátást, a későbbi bentlakásos elhelyezést a jövőben igénybe fogják venni.

Településünkön a teljes lakosság számához viszonyítva a pszichiátriai betegek száma nem ismert.

A problémával bíró lakosok egy részénél a gondnokság alá helyezéssel járó problémák, valamint a bentlakásos intézményben történő elhelyezésük megoldása a járási gyámhivatal, a polgármesteri hivatal, illetve a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata.

Szada illetékességi területén élő szenvedélybetegek száma

A szenvedélybetegek esetében részletes felmérésre szintén szükség lenne, hogy tervezni lehessen a szenvedélybetegek lakókörnyezetében történő ellátására megszervezendő „Anonim Alkoholisták Klubja” igénybe vevőinek számát, illetve a droghasználatból, játékszenvedélyből adódó család- és gyermekjóléti többletfeladatokat.

Településünkön a teljes lakosság számához viszonyítva a szenvedélybetegek száma nem ismert. Itt szintén azok az önkormányzati feladatok merülnek fel, mint a pszichiátriai betegek esetében. Ezek a problémák főleg a szakosított megoldásokat igénylik, azonban a jelzőrendszer működése és működtetése elsődleges.

Az illetékességi területen lévő iskolások lemorzsolódása, védelembe vétel

A szegénység megakadályozásának legfontosabb pillére a tudás.

Ahhoz, hogy a veszélyeztetett gyermekek mindezt megszerezhessék, elsődleges, hogy a jelzőrendszer tegyen meg mindent ahhoz, hogy ne morzsolódhassanak le az iskolából. A szakemberek szülőknek nyújtott segítsége elengedhetetlen. Ezért is kiemelt fontosságú, hogy a szülők a jelzőrendszer tagjaival együttműködve biztosítsák a gyermekek, fiatalok nevelési intézménybe, iskolába járását.

14. Pénzbeli és természetbeni ellátások

A szociális ellátórendszer részeként funkcionáló pénzbeli és természetbeni ellátások hozzájárulnak a rászorulóknak a létfenntartásának biztosításához, kiadásainak csökkentéséhez, ezáltal szociális helyzetük javításához. Az önkormányzatok az Szt.-ben - a kötelezően nyújtandó támogatások körén felül - felhatalmazást kaptak arra, hogy a helyi viszonyokat figyelembe véve települési támogatásként rendeletben szabadon szabályozzák az általuk támogatandóknak ítélt élethelyzeteket.

2015. március 1. napjától jelentősen átalakult a szociális ellátás rendszere, mely érintette többek között a hatásköri szabályokat, valamint a nyújtható támogatások körét is. 2020-ban Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete kétszer is átdolgozta erre vonatkozó rendeletét.

A jogszabályi változással jelentősen kiszélesedett a települési önkormányzatok szabályozási jogköre. Az Szt. kötelezően csak a rendkívüli települési támogatás nyújtását írja elő, továbbá nem kötelező jelleggel javasol támogatandó élethelyzeteket. Fentiekre tekintettel Szada Nagyközség Önkormányzata a helyi sajátosságokat figyelembe véve célul tűzte ki a gyermeket nevelő családok szociális biztonságának fenntartását, a lakhatási kiadások csökkentését, az egészségi állapot megőrzését, helyreállítását és nem utolsósorban az időskorúak megsegítését, valamint tekintetbe vette a krízishelyzetek kezelését is

Az önkormányzati rendeletben az alábbi rászorultságtól függő támogatási formák kerültek meghatározásra:

- a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás,
- a gyógyszer kiadások viseléséhez nyújtott támogatás,
- a karácsonyi ünnepek alkalmából nyújtott támogatások,
- az egészségkárosodott személyek részére nyújtott támogatás,
- testi-lelki fejlődésben elmaradt, fejlesztésre szoruló gyermekek támogatása,
- rendkívüli élethelyzetbe került, valamint időszakosan vagy tartósan létfenntartási gondokkal küzdő személyek részére nyújtott,
- a halálesethez nyújtott,
- rendkívüli élethelyzetbe került személy részére és elemi kár elhárításához nyújtandó,
- a születéshez nyújtott,
- szilárd tüzelőanyaghoz nyújtott támogatás.

A születéshez nyújtott támogatás

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 10. § (2) bekezdése alapján a helyi önkormányzat önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe, illetve a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 1. § (2) bekezdése és 26. §-a további felhatalmazást ad arra, hogy a helyi önkormányzatok az Szt.-ben szabályozott ellátásokon túl, saját költségvetésük terhére egyéb ellátásokat is

megállapítható. Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testületének a helyben biztosított egyes pénzügyi és természetbeni szociális ellátásokról szóló 23/2020. (X. 30.) önkormányzati rendelet 15. § értelmében döntött az újszülöttek támogatásáról.

Természetbeni támogatásként minden szadai újszülött szülője babacsomagot kap legfeljebb 10.000 Ft értékben. A babacsomagot minden településünkön élő bejelentett lakóhellyel rendelkező szülő további rászorultsági kritérium vizsgálata nélkül kapja gyermeke születésére tekintettel.

Tervezett intézkedés: *a program fenntartása és az önkormányzat anyagi lehetősége szerinti bővítése a kisgyermekes szülők igénye szerint.*

Köztemetés

Az Szt. 48. § (1) bekezdése szerint a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat képviselő-testülete - a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül - gondoskodik az elhunyt személy közkölségen történő eltemetéséről, ha a) nincs vagy nem lelhető fel az eltemetésre köteles személy, vagy b) az eltemetésre köteles személy az eltemetéséről nem gondoskodik.

A köztemetés az önkormányzat által természetben nyújtott támogatási forma. Az esetek zömében akkor kerül sor közkölségen való temetés elrendelésre, amikor az arra köteles személy, bár ismert, de nem képes köteletségének eleget tenni. Az esetek kisebbik hányadában az eltemetésre köteles személy valamilyen okból nem lelhető fel. Szükség esetén a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzatnak kell gondoskodni az elhunyt személy eltemetéséről. Ha a haláleset Szadán történt gondoskodni kell a közkölségen történő temetéséről. Nem szadai lakos köztemetése esetén a költségeket az elhunyt lakóhelye szerinti település önkormányzatától kell visszaigényelni. Önkormányzatunkat terheli azon elhunyt személyek köztemetésének költsége, akik szadai lakosok voltak, de más önkormányzat közigazgatási területén haltak meg, és így került sor közkölségen történő temetésükre. A halálesetek többsége kórházban következik be, és mivel Szadán nem működik fekvőbeteg-ellátást nyújtó egészségügyi intézmény, így Szadán a köztemetések iránti intézkedések száma alacsonynak mondható.

Tervezett intézkedés: *Szada Nagyközség Önkormányzata kiemelt figyelmet fordít arra, hogy a településen élő családok az elhunytak temetéséről megfelelően gondoskodni tudjanak. Annak érdekében, hogy anyagiak miatt ne köztemetésre kerüljön sor az érintett ügyfelek lehetőségeit figyelembe véve - részükre információt, tanácsot adnak, és anyagi segítséget nyújtanak (temetési támogatás). Fontos, hogy a köztemetés csak, mint legutolsó lehetőség maradjon meg, amennyiben más formában nem lehet gondoskodni az elhunyt eltemetéséről. Ilyen esetben az eddig kialakult gyakorlatot a továbbiakban is fenn kell tartani, de vizsgálni kell a kötelezett személy anyagi helyzetét.*

További ellátási formák:

I. Szociális alapellátások formái:

- a) étkeztetés
- b) házi segítségnyújtás
- c) családsegítés
- d) nappali ellátást nyújtó intézmény (Idősek Klubja)

II. Gyermekvédelmi ellátások és szolgáltatások fő csoportjai:

- a) Pénzügyi és természetbeni ellátások
- b) Gyermekjóléti szolgáltatás
- c) Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás

III. Pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi ellátások:

- a) intézményi gyermekétkeztetés,
- b) szünidei gyermekétkeztetés,

IV. Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátás:

- a) gyermekek napközbeni ellátása
 - aa) Bölcsőde

Fentiekén túlmenően, normatív alapon, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményt állapít meg az arra jogosultak részére.

Szociális szolgáltatások

Szada Nagyközség Önkormányzata a polgárok szociális biztonságának megteremtése és megőrzése érdekében különböző ellátások biztosítására kötelezett, az ide vonatkozó jogszabályok alapján, melyek -az egyéni, családi, valamint a helyi közösségeknek a felelősségén túlmenően-, állami és önkormányzati feladatokat jelentenek.

A szociális törvény elő írja a szociális alapellátási kötelezettséget, melynek megszervezésével az önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból, vagy más okból származó szociális problémáik megoldásához.

Az Önkormányzat költségvetéséből a szociális ellátásokra fordított összeg betervezése biztosítja az ellátási formák működtetését.

Az ellátások biztosításában törekedni kell a helyi ellátó rendszer hatékonyabbá tételére.

Településünkön több mint 10 éve működik a Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ. A feladatok szakmailag megalapozott elvégzését az Önkormányzat 1 fő intézményvezető és 4 fő szociális szakember alkalmazásával látja el, 8 órás közalkalmazotti jogviszony létesítésével.

A szociális alapszolgáltatások, melyeket az Szt. értelmében Szada Nagyközség Önkormányzatának biztosítania kell:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- idősek nappali ellátása.

Az Szt. 59. § (1) bekezdése szerint az alapszolgáltatások megszervezésével az állam és a települési önkormányzat segítséget nyújt a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában.

1.1. Étkeztetés

Az Szt. 62. § (1) bekezdése értelmében az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- koruk,
- egészségi állapotuk,

- fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- szenvedélybetegségük, vagy
- hajléktalanságuk miatt.

Az (1) bekezdés szerinti jogosultsági feltételek részletes szabályait a települési önkormányzat rendeletben határozza meg. Az étkeztetés a szociális helyzetük vagy egészségi állapotuk miatt rászorulóknak napi egyszeri meleg étellel való ellátását biztosítja személyes elvitel, illetve házhozszállítás formájában. Az étkeztetés lebonyolítója a Szadai Gyermekélelmezési Szociális Étkeztetési Konyha. Az ebédek házhozszállítása gépkocsival történik, az ellátási forma hétvégén is igénybe vehető. Diétás étkeztetés is biztosított, amennyiben az ellátott rendelkezik szakorvosi javaslattal.

Tervezett intézkedés: az étkeztetés fenntartása, mint alapszolgáltatás szükséges, melyhez az Önkormányzat biztosítja a szükséges anyagi forrást. A térítési díj változásánál a továbbiakban is szükséges figyelembe venni a nyugdíjminimum alatt élők esetében a térítésmentesség lehetőségét. Az étkezésben részesülők létszámának növelése érdekében kiemelt feladatok, az ételkínálat változatosságának és színvonalának megőrzése, valamint a főzőkonyhával folytatott rendszeres kapcsolattartás és elégedettség felmérések készítése az ellátottak körében.

1.2. Házi segítségnyújtás

Az Szt. 63. §-a szerint a házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást. A házi segítségnyújtás keretében szociális segítséget vagy – a szociális segítség tevékenységeit is magába foglaló – személyi gondozást kell nyújtani.

Szociális segítség keretében biztosítani kell

- a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködést,
- a háztartási tevékenységben való közreműködést,
- a veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében és a kialakult veszélyhelyzet elhárításában történő segítségnyújtást,
- szükség esetén a bentlakásos szociális intézménybe történő beköltözés segítségét.

Személyi gondozás keretében biztosítani kell

- az ellátást igénybe vevővel a segítő kapcsolat kialakítását és fenntartását,
- a gondozási és ápolási feladatok elvégzését.

Tervezett intézkedés: Az idős embereket otthonukban, önfenntartásukban szükséges támogatni. A házi segítségnyújtás kibővíthető a családtagok részére adott otthonápolási tanácsadással, képzéssel, a családtagokkal való rendszeres konzultációval, életvezetési tanácsokkal, szakemberek ajánlásával. A rendszer működésének fenntarthatósága érdekében elengedhetetlen a munkaerő megtartása és az esetlegesen megüresedett álláshelyek betöltése.

1.3. Családsegítés

A Gyvt. 39-40. §-a szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladat.

A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működtet. A jelzőrendszer tagjai 2 havonta egy alkalommal találkoznak, ahol a különböző jogszabályokat az aktuális problémákat egyeztetik, a felmerült szükségletekre próbálnak megoldást találni. A család- és gyermekjóléti szolgálat és a jelzőrendszer tagjainak képviselői között, előre meghatározott témakörben, évente legalább hat alkalommal szakmaközi megbeszélést szervez. Erre 2019. évben 6 alkalommal került sor.

A jelzőrendszer az alábbi közös tevékenységeket valósított meg az elmúlt évben:

Esetkonferencia: 5 alkalommal (37 fő)

Esetmegbeszélés: 9 alkalommal (28 fő)

Rendhagyó osztályfőnöki órák tartása: 1 alkalom

Rendhagyó szülői értekezlet: 0 alkalom

Jogszabályváltozásról információnyújtás folyamatosan.

A szakmaközi egyeztetések során sor került az esetkezelésben közreműködő szakemberek, valamint a közvetített ellátásban, szolgáltatásban dolgozók együttműködésének koordinálására, munkák összehangolására.

A családsegítés keretében kell biztosítani a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást, az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését, a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést, a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását, a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

A Gyvt. célja, hogy megállapítsa azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az állam, a helyi önkormányzatok és a gyermekek védelmét ellátó természetes és jogi személyek, továbbá jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetek meghatározott ellátásokkal és intézkedésekkel segítséget nyújtsanak a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői köteleességek teljesítéséhez, illetve gondoskodjanak a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.

A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzügyi, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint e törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

A pénzügyi és természetbeni ellátások a következők:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény,
- a gyermekétkeztetés.

Az alapellátásnak hozzá kell járulnia a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének, jólétének, a családban történő nevelésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzéséhez. Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- törvényben meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,
- tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
- kezdeményezni egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíteni, szociális alapszolgáltatások igénybevételét, egészségügyi ellátások igénybevételét, pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A Gyvt. 40. § (1) bekezdése értelmében a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató keretében működtethető. A gyermekjóléti szolgálat ellátja a gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait. A gyermekjóléti szolgálat – összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal – szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban és az Szt. 64. § (4) bekezdésében foglaltakon túl

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket.

A szociális rászorultságot a szolgáltatás igénybevételénél nem kell vizsgálni.

A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ tevékenysége során szoros, mindennapi szakmai kapcsolatot tart az Önkormányzattal, az iskolai, óvodai intézményekkel, védőnővel, házi gyermekorvossal, háziorvossal, rendőrséggel együttműködve, mindenkor a család és a gyermek érdekeit figyelembe véve látja el feladatát.

1.4. Nappali ellátás

Az Szt. 65/F. § (1) bekezdése szerint a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- b) a tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek

részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését.

Szada Nagyközség Önkormányzata kötelezően ellátandó feladatai közé tartozik az idősök nappali ellátása. Az Önkormányzat ezen feladat ellátást az általa fenntartott Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ útján biztosítja.

A településen működik továbbá az állami fenntartású Viktor Integrált Szociális Intézmény Pest Vármegye Aranyhegy Idősek Otthona Szada (2111 Szada, Kisfaludy u. 4.). A **bentlakásos intézményben** folyó gondozási tevékenység alatt az intézmény szolgáltatását igénybe vevők részére, olyan fizikai, mentális, életvezetési, egészségügyi ellátást kell érteni, amely a lakó szociális, testi, szellemi állapotának megfelelő egyéni bánásmódban való részesítést jelent. Teljes körű ápolást, gondozást nyújtó szociális otthon. Céljuk az idősök otthonában elhelyezett személyek életkörülményeinek javítása, életminőségük növelése.

Tervezett intézkedés: A Szadai Szociális Alapszolgáltatási Központ Idősek Nappali Klubjának fejlesztése, a férőhely kapacitás kihasználtságának érdekében a megfelelő toborzás, kiválasztás. A generációkat összefogó, többgenerációs programok fejlesztése, az önkéntes segítő tevékenységek ösztönzése. Az idősök nappali ellátása hozzájárul annak eléréséhez, hogy az idős ember minél tovább a megszokott lakókörnyezetében élhessen.

Szociálpolitikai Kerekasztal

A Képviselő-testület a helyi szociális, gyermekvédelmi ellátó rendszer közötti információnyújtásra, az állampolgárok nagy részét érintő döntések, intézkedések, jogszabály-tervezetek véleményezésére Szociálpolitikai Kerekasztalt hozott létre, mely a települési szociális szolgáltatás tervezési koncepcióban meghatározott feladatok megvalósulását segíti elő.

Tagjai a Képviselő-testület tagjai, a Humánügyi Bizottság elnöke, az önkormányzati fenntartású szociális intézmény vezetője, az önkormányzat területén szociális intézményeket működtető fenntartók képviselői.

Támogatások célú civil szervezetek részére

Szada Nagyközség Önkormányzat anyagilag folyamatosan támogatja a településen működő civil szervezeteket, alapítványokat, egyházakat. Évente ír ki pályázatot számukra, amelyek esetleges megnyerésével jelentős összeghez juthatnak. Az Önkormányzat éves költségvetési rendeletében biztosítja a civil szervezetek részére nyújtható vissza nem térítendő pénzügyi támogatás keretösszegét.

Tervezett intézkedés: a pénzügyi segítség mellett különösen fontos, hogy élő kapcsolatban legyen az önkormányzat a különböző civil szervezetekkel, mivel olyan információkkal, tanácsokkal tudják egymást ellátni, amely mindkét fél számára hasznos lehet bizonyos

helyzetek, problémák átlátásában, megoldásában. A Szadai Önkormányzat folyamatosan kezdeményezi a kapcsolattartást a helyi kötődésű civil szervezetekkel, hogy kölcsönösen, egymást támogatva legyenek képesek a lakosság, illetve az érintett célcsoportok érdekeit biztosítani, tudjanak számukra segítséget nyújtani.

15. A szociális szolgáltatások fejlesztésének főbb irányai

Szada Nagyközség Önkormányzatának feladata, hogy a szociális ellátórendszer jogszabályban rögzített kiépítését, működtetését minőségi színvonalon végezze, megelőzze az egyén társadalmi perifériára való sodródását. Ennek a célnak az eléréséért szükséges meghatározni a helyi szociálpolitika megvalósításának célcsoportjait.

A tevékenység kettős irányú:

- Egyrészt a már meglévő ellátások színvonalának megőrzése alapvető fontosságú.
- Másrészt -a település anyagi lehetőségei függvényében- a felmerült hiányosságokat megszüntetni.

Fontos a célirányos koordináció, a rászoruló polgárok probléma irányú segítségének megszervezése az összes segítő együttműködésével, hiszen a szociális ellátás középpontjában a rászoruló személy áll, akinek jogát, emberi méltóságát és emberi jogai gyakorlásának támogatását csak magas szintű szakmai munkával lehet biztosítani.

A célok kitűzésénél elsődleges szempontként kell figyelembe venni, hogy a lakosság szociális biztonságát teremtsük meg, melynek megtartására az Alaptörvény is törekszik. Az alábbi fejlesztési javaslatok „csak” lehetőségek! Azonban a lakosok jobb szociális ellátása érdekében célszerű lenne átgondolni, milyen a megvalósítás lehetősége, milyen forrásból finanszírozható, milyen távolabbi hatás várható.

Szociális bérlakás - garzon

A településen egyre többen lesznek olyanok, akik a hitelük bedőlése következtében elveszthetik az ingatlanukat.

Nekik nyújthatna segítséget a szociális bérlakás megoldás olyan ingatlanok önkormányzat által történő megvásárlásával, amelyekre vállalkozó bevonásával, piaci és szociális bérlakások építésére, eladására lehetne lehetőség.

A finanszírozása kettős lehet: egyrészt a vállalkozó által eladható lakások biztosíthatnák a vállalkozó hasznát, a piaci bérlakás bérleti díja kiegyenlítené a szociális bérlakását, így a karbantartás költségét.

A fejlesztés során kiemelt szempontok

A szolgáltatások szakmai színvonalának emelése érdekében az ellátási rendszer folyamatos átalakítása abba az irányba mutat, hogy egyre nagyobb hangsúlyt kap a betegek, kliensek otthonukban való gondozása, az alapellátás nyújtotta lehetőségek minél szélesebb körű kihasználásával.

A minőségbiztosítás alapvető kritériuma továbbra is az aktuális jogszabályi előírások szem előtt tartása, a már elért eredmények megtartása, a fejlesztés irányainak kidolgozása és megvalósítása:

- Folyamatos minőségi javulásra kell törekedni az ellátás körülményeiben.
- Tárgyi feltételek fejlesztése után, azok folyamatos karbantartása, szinten tartása szükséges.
- Személyi feltételek biztosítása szükséges.
- Információs bázist szükséges kialakítani.

- A már működő alapellátások színvonalának emelése, a szolgáltatások kiterjesztése szükséges, a jogszabályoknak megfelelően.
- Nagy hangsúlyt kell fektetni a lakossági kapcsolatokra.

Továbbgondolásra érdemesnek tartott területek:

- a lakhatás problémakörének elemzése
- az eladósodás kezelésére teendő intézkedések
- a helyi kisközösségek erősítésére irányuló törekvések támogatása

Megvalósítandó, megvalósítható többek között:

- Az egyenlőtlenségek csökkentésében, a kirekesztés enyhítésében kulcsszerepük van a szociális szolgáltatásoknak, a tanyagondnoki szolgáltatásnak. Ilyen feladat a szolgáltatásokhoz és ellátásokhoz való hozzájutás esélyegyenlőségének biztosítása, az ellátások szervezése, a szociális és egészségügyi szolgáltatások összehangolásával.
- Továbbra is kiemelt feladatként jelenik meg, hogy javítani kell a fogyatékossgal élők és a megváltozott munkaképességű személyek, valamint a pszichiátriai és szenvedélybeteg komplex, egészségügyi, foglalkoztatási és szociális rehabilitációjának hatékonyságát.
- Javítani kell a fogyatékossgal élők és az idős személyek tartós gondozáshoz és ápoláshoz való hozzáféréseinek feltételeit.
- Az ellátások infrastrukturális színvonalát az önkormányzat mindenkori anyagi helyzete nagymértékben befolyásolja, de törekedni kell arra, hogy olyan szintű és tartalmú ellátást biztosítsunk a polgárok számára, amely elősegíti, hogy az ellátott egyén a családjával a saját otthonában kialakított életét élhesse, ne veszítsen életminőségének szintjéből, valamint intézményi ellátása esetén az magas színvonalú legyen.

A koncepcióban foglaltak végrehajtásától várt eredmények

- A lakossági igényekhez jobban igazodó szociális ellátórendszer biztosítása a településen.
- A hátrányos helyzetű és leszakadó rétegek társadalmi integrációjának erősödése.
- Az önkormányzat feladat ellátási kötelezettségének magasabb szinten tesz eleget.
- Egyházak, civil szervezetek bevonásával hatékonyabb együttműködés jön létre a szociálpolitikai szereplők között, mely elősegíti az ellátotti jogok érvényesülését a modell értékű programok elterjesztését.
- Az ellátást biztosító alkalmazottak létszámában és szakképzettségben a követelményeknek megfelelnek.

A fenti Szociális Szolgáltatástervezési Koncepciót Szada Nagyközség Önkormányzat Képviselő-testülete .../2025.(.....) KT-határozatával fogadta el.

Szada, 2025.

Pintér Lajos
polgármester